

Luisterlessen

Enkele praktische voorbeelden

Jean JACOBS
Pedagogische begeleider Nederlands
Regio Limburg

jean.jacobs@vsko.be

Lesvoorbeeld 1

Informatief luisteren

OVUR-strategie

Een nieuwsbericht – het weer

<http://www.radio1.be/programmas/nieuwe-feiten/smog-la-made-china>

3

OVUR

‘Smog LA is made in China’

- Lees de titel. Waarover zal dit luisterfragment handelen?
- In welke taal denk je dat het fragment is opgesteld?
- Dit luisterfragment komt van het radio 1-programma ‘**Nieuwe Feiten**’. Wat voor soort inhoud mag je dan als luisteraar verwachten? Kruis aan.
  - Ontspannend
  - Informatief
  - Overtuigend
  - Activerend

Luisteren in de praktijk – smog (2)

4

OVUR

3 Wie is Frank Deboosere?

4 Wat betekent smog? Ga de herkomst van het woord na.

5 Waarvan is LA de afkorting? Waar vind je 'het' op de kaart?

6 Naar welke historische gebeurtenis of feit uit het midden van de vorige eeuw verwijst de term 'IJzeren Gordijn'?

Luisteren in de praktijk – smog (3)

5

OVUR – Luister naar het fragment en beantwoord volgende vragen.

7 Tussen China en LA in de VS ligt de Stille Oceaan. Hoe komt het dat China qua milieuvervuiling toch een bedreiging vormt voor LA en welke rol speelt de VS hierin?

8 Hoe zit het met de situatie in ons eigen land?

OVUR

9 Hoe kunnen we een dergelijk probleem aanpakken?

- Wat stelt Frank Deboosere voor?
- Wat stel jij voor?
- Maak ten slotte een top 3 met de hele klas van de mogelijke oplossingen om milieuvervuiling tegen te gaan.
- [Vergelijk deze informatie met het volgende tekst- of luisterfragment.]

Lesvoorbeeld 2

Het interview – ontspannend / informatief

OVUR-strategie

Interview – DWDD

7

- <http://dewerelddraaitdoor.vara.nl/media/321475>

OVur

- De Wereld Draait Door: wat voor soort tv-programma is dit?
- Bekijk de intro.

Interview – DWDD

8

- 1-10-2014 woensdag 1 oktober 2014
- Is de robotisering nu een bedreiging of ook een kans? Aan tafel minister van Onderwijs Jet Bussemaker.
Afgelopen week was het meerdere malen in het nieuws: de robots komen eraan en gaan steeds vaker taken van mensen overnemen. Niet alleen in de industrie maar ook in de zorg en de dienstensector. Volgens accountantskantoor Deloitte verdwijnen de komende decennia mogelijk 2 tot 3 miljoen banen in Nederland.
- Wat is jouw mening: robotisering zegen of vloek voor de mens?

Interview – DWDD

9

ovUr

- Aan welke kant staat de interviewer: voor of tegen robotisering? Waaruit blijkt dat? Beschrijf twee reacties.
- Welk standpunt verdedigt de minister?
- Noem twee feiten die ze vermeldt om haar antwoord hard te maken.
- Bekijk de lichaamstaal van beide deelnemers. Hoe zou je die kunnen omschrijven: agressief, mild, autoritair, innemend, normaal, verdedigend, respectvol ... ?
Waaraan merk je dat?

Interview – DWDD

10

ovuR

- Uitspraak en tempo?
- Wie is het meest overtuigend? Op welke manier?

Interview – DWDD

11

‘Iets waar onvoldoende rekening mee wordt gehouden in de discussie over robotisering, is dat er ook behoefte ontstaat aan nieuwe werknemers met vaardigheden die de technologie kunnen ontwikkelen, bedienen of onderhouden.’

Uit: www.volkskrant.nl - Charissa Freese 2 oktober 2014, 06:00.

- Bij welke gesprekspartner en diens redenering sluit dit fragment/argument het beste aan?
- Jouw mening over deze problematiek?

Opdracht:

- 1) schrijven (duid aantal woorden aan);
- 2) spreken (duid aantal minuten aan)

Lesvoorbeeld 3

De instructie

OVUR-strategie

Instructies

13

- <http://www.explanian.com/nl>

Welkom bij Explanian! **Bekijk gratis** honderden **geanimeerde filmpjes**, interactieve **tutorials** en instructievideo's, en plaats ze gratis op jouw eigen website.

Verberg ✕

+

Gezondheid

Technologie

Software

Hardware & netwerken

+

Geld & werk

Hobby

Talen

Sport

+

Bedrijven

Recentste animaties

3:12

Alles wat je wil weten over cholesterol

3:02

Een veilig wachtwoord kiezen

3:47

Wat is autisme nu precies?

Meest bekeken animaties

2:57

Bereken je Body Mass Index (BMI)

4:17

Hoe vouw je een springende kikker?

Hoe werkt het hart?

Hoogst gewaardeerd

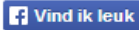
Kanalen

Bekijk de animaties van bedrijven en organisaties in hun eigen Explanian-kanaal.
[Naar de kanaalpagina's](#)

Uw eigen animatie

Wilt u ook een animatie om uw product of dienst uit te leggen aan uw doelgroep?
[Meer informatie](#)

Vind ons op Facebook

 Animated Explanations
 Vind ik leuk
1.901 personen vinden Animated Explanations leuk.

Een veilig wachtwoord kiezen

14

- OVUR

- Waarom is een veilig wachtwoord kiezen belangrijk?
- Hoe vorm je een veilig wachtwoord?
- Wat moet je doen of juist niet doen om je wachtwoord te beschermen?

- OVUR

- Welk onderwerp mag je als luisteraar verwachten?
- Welk teksttype? Welke specifieke kenmerken heeft dit teksttype?
- Voor wie is een dergelijke tekst bedoeld?
- Welke (luister)strategie pas je toe?

- OVUR - De eigenlijke luisteroefening – vergelijken met je buur/klassikaal – 2de maal luisteren

- **Vergelijk** jouw antwoorden uit de oriënteringsfase met die uit de tekst.
- Is dit een veilig wachtwoord: 14oktober2014? Waarom wel of niet?
- Schrijf een instructie / verslag over de vorming van een veilig wachtwoord voor de schoolkrant: 'Welke specifieke kenmerken heeft een veilig wachtwoord?'

Een veilig wachtwoord kiezen (2)

15

OVUR - klasgesprek

- Welk wachtwoord is het beste? Vermeld ook waarom: Ramses205 / toedeloeloe / 21pd56F.

Luisterproces

- Bleef je van het begin tot het einde geconcentreerd kijken en luisteren?
- Ondersteunen de beelden de inhoud? Op welke manier wel of niet?
- Wat vind je van het taalgebruik in de instructie qua tempo, duidelijkheid?
- Ben je van plan na het bekijken van het filmpje je wachtwoord(en) aan te passen?

Lesvoorbeeld 4

Cabaret – diverterende luitsterteksten

OVUR-strategie

Diverterende luisterteksten

Paulien Cornelisse: het ontstaan van taal

17

- <https://www.youtube.com/watch?v=Thbb7DsxZZA>

OVur

Wat mag je als luisteraar verwachten?

- Een lezing (informereren)
- Een betoog (overtuigen)
- Stand-upcomedy (diverteren)
- Een boodschap (activeren)

Cabaret / Stand-upcomedy

18

OVur

- Paulien noemt zichzelf o.a. een cabaretière. Wat is het verschil tussen cabaret en stand-upcomedy?
→ <http://nl.wikipedia.org/wiki/Stand-upcomedy>
→ Van Dale
- Stelling: ‘Bij cabaret of stand-upcomedy mag je het verstand op nul zetten, hoef je even niet na te denken.’

Cabaret / Stand-upcomedy (3)

19

- Paulien speelt met de tijd. Plaats volgende periodes in de juist volgorde + geef de tijdsperiode aan:
WO I, WO II, Industriële Revolutie, rococo, middeleeuwen, barok, Grieken en Romeinen, pleistoceen, renaissance, lijfeigenschap en vazallen.

ovUr

- Vergelijk jouw volgorde met die van Paulien.
- Betekenis: ‘post hoc’; ‘er met beleid mee omgaan’.
- Welke klanken zijn volgens Paulien oerklanken?
- Welke rol spelen de gebaren (welke) bij de klanken?

Cabaret / Stand-upcomedy (4)

20

- <http://www.taalcanon.nl/vragen/hoe-sprak-de-oermens/>

Hoe sprak de oermens?

Over taalevolutie

Vakgebieden
taalevolutie

Tags

keelzakken, Neanderthalers, oerapen, oermensen, oertaal, spraakkanaal, taalevolutie, tongbotten

Grumpf.

Grunt.

Burp.

Zo praat een familie oermensen in het stripverhaal *Donald Duck als kangoeroe*. Klopt dat met de werkelijkheid? Of klonken oermensen toch meer zoals wij? Om te begrijpen hoe en wanneer mensen zijn gaan praten moeten we een antwoord vinden op die vraag en dus eigenlijk op de vraag wanneer we van apen in echte mensen zijn veranderd.

Door **Bart de Boer**.

ovuR:

- Welke overeenkomsten of verschillen zie je tussen de info uit dit artikel en wat P. Cornelisse doet?
- 'Dien je je mening over de stelling aan te passen?'
- Op welke manier slaagt de cabaretière erin je al dan niet te boeien, zowel verbaal als non-verbaal?

Jean Jacobs - pedagogisch begeleider Nederlands

CRITERIA

waaraan een goede luisterles
of –toets dient te beantwoorden

KIJKWIJZER – criteria voor een goede luisterles of -toets

Vragen	Criteria						
	Verwerkings-niveau	Vraag over:	Luister-strategie	Welke stap van OVUR toegepast?	Doel-publiek?	Welke tekstsoort (tekstdoel) Of Teksttype?	Complexi-teit van de tekst
	Beschrijvend Structurerend Beoordelend	Feit-mening Structuur/ schema Hoofd- en bijzaken Centrale thema Hoofdgedach- te per alinea Woordver- klaring	Oriënterend Zoekend Globaal Intensief Kritisch	Oriënteren Voorberei- den Uitvoeren Reflecteren	(On)be- kende leeftijds- genoten (On)be- kende volwasse- nen	Informatief Persuasief Diverterend Activerend	Alledaags o. Beroepsge- richt Maatschap- pelijk Populair- wetensch. Academisch
Vraag 1							
Vraag 2							